

dolenjski kras

BILTEN '94

jamarski klub Novo mesto

VSEBINA

Zdravko Bučar	Poročilo o delu v letu 1994	- - - - -	3
Borivoj Ladišič	Poročilo o delu katastra v letu 1994	- - - - -	6
Borivoj Ladišič	Jamarske akcije v letu 1994	- - - - -	9
Borivoj Ladišič	Prispeli zapisniki v obdobju 1978 - 1994	- - - - -	11
Tanja Luzar	Raziskovanje na Kaninu v letu 1994	- - - - -	14
Andrej Hudoklin	Poročilo o barvanju Temenice	- - - - -	16
Andrej Hudoklin	Evidentiranje prezimovališč netopirjev v letu 1994	- - - - -	18

BILTEN '94

Izdal in založil Jamarski klub Novo mesto

Uredila in izvedla
Andrej Hudoklin in Marko Pršina

Letnik: VI
Naklada: 60 izvodov

Novo mesto, februar 1995

*Fotografija na naslovnici: Kolonija južnih podkovnjakov v Kostanjeviški jami
foto: Andrej Hudoklin*

POROČILO O DELU V LETU 1994

Kratek pregled našega dela tudi letošnje leto združujemo v pričujočem biltnu. Klub je v minuleu letu vodil upravni odbor v naslednji sestavi:

Zdravko BUČAR	- predsednik
Miha RUKŠE	- vodja reševanja
Tanja LUZAR	- blagajničarka
Borivoj LADIŠIĆ	- vodja katastra
Silvo KRISTAN	- gospodar
Marko PAVLIN	- koordinator akcij
Andrej HUDOKLIN	- član
Marko PRŠINA	- član
Anton TRAMTE	- član

Raziskovalna dejavnost

Naše stare znanke masiva Radohe tudi minulo leto nismo pustili vnemar, saj smo se večkrat podali v njene globine. Raziskovali smo tudi podzemlje Kočevskega Roga, Krškega hribovja in Bele krajine. Na "domaćem terenu" v minuleu letu ni bilo veliko odkritij, kar je razvidno tudi iz manjšega števila prispelih zapisnikov in števila novo odkritih jam.

Na pogorju Kanina smo nadaljevali z raziskavami, kjer smo našli in opremili bivak ter se po dolgotrajnem delu uspeli prebiti skozi ožino v breznu Podgorka.

V okviru raziskovalne naloge "Evidentiranje ogroženih prebivališć netopirjev" smo najprej v zimskih mesecih poiskali najštevilćnejše kolonije netopirjev in jih nato skozi celo leto spremljali. Poroćilo smo oddali raziskovalni skupnosti, ki je nalogo financirala.

Klubsko delo

V letu 1994 smo prvić uvedli plaćilo ćlanarine s poloŕnico, kar se je izkazalo kot uspešno. Na ta naćin je 34 ćlanov poravnalo svoje obveznosti in s tem izkazalo pripadnost klubu.

Dokonćno smo uredili prostor v kleti gasilskega doma v Loćni, ki se je ŕal proti koncu leta z nakupom raćunalnika izkazal za premajhnega. Gasilci so nam prijazno odstopili većjega, ki smo ga uredili in vanj preselili vso opremo.

Sodelovali smo pri delu organov Jamarske zveze Slovenije in pri pogovorih o zakonu o jamah in jamarstvu. Na občnem zboru JZS je bil Miha Rukše ponovno izvoljen za člana predsedstva JZS.

Sodelovali smo na 19. srečanju slovenskih jamarjev in na Dolenjskem jamarskem taboru v Kostanjevici na Krki, kjer smo na tekmovanju v hitrostnem plezanju zasedli prvo mesto med dekleti in drugo mesto med mladinci. Za uspešno sodelovanje s katastrom JZS smo bili nagrajeni z vrhunskim merilnim kompletom.

Jamarji iz Banja Luke so nas povabili k sodelovanju ob raziskavah brezen na področju Crnega vrha na Grmeču, ki pa smo ga zaradi vojnih razmer odklonili.

Belgijski jamarji so nas povabili na odpravo v Španijo, ki pa se je zaradi dela na Kaninu in časovne stiske nismo udeležili.

Izvajanje specializiranih del

Pri obisku brezna Ahnenloch smo med iskanjem novega prehoda naleteli na več skeletov, ki smo jih kasneje na zahtevo in ob pomoči kriminalistov iz brezna tudi odstranili.

Po naročilu Komunale Novo mesto smo iz Mihovške jame prinesli posmrtno ostanke žrtev medvojnih pobojev, ki so bili nato pokopani na pokopališču v Ločni.

V Krki Novoterm smo pri čiščenju silosa z etiborom opravili 240 težkih delovnih ur, večinoma v popoldnevih in med vikendi.

Pripravili smo program čiščenja brezna Poganjščica, ki ga načrtujemo izvesti v letu 1995, skupaj z novo občino Šentjernej.

Izobraževanje in promocija

Na Dolenjskem jamarskem taboru, ki je bil v Kostanjevici smo vodili izpite za mlajše jamarje in imeli dva kandidata: Roka Goloba in Miho Drašlerja, ki sta uspešno opravila izpit.

V pripravi na izpit smo opravili nekaj izobraževalnih obiskov jam in pri tem tudi prenašali znanje na mlada kolega.

Na turističnem sejmu Dolenjska in Bela krajina smo opremili stojnico in propagirali svojo dejavnost.

Pripravili smo večje število majic z našim znakom, ki smo jih prodali našim članom.

Reševalna skupina

Reševalna skupina se je udeležila izobraževanja v okviru Jamarske reševalne službe JZS in opravila tridnevno usposabljanje na Kaninu. Ukrepala je samo enkrat in pri tem iz brezna na Srobotniku rešila živega in nepoškodovanega psa.

Nakup opreme

Za pomoč pri delu, predvsem pri dokumentaciji in vodenju baze podatkov Katastra Jamarske zveze Slovenije, nam je Raziskovalna skupnost Novo mesto omogočila nakup osebne računalnika.

Pri nakupu nove jamarske opreme, s katero nadomeščamo iztrošeno, smo predvsem upoštevali zahteve raziskovanja v visokogorju, ki zahteva stalno opremljenost brezen. Nemoteno delo v visokogorju je zahtevalo tudi ureditev bivaka, za kar smo kupili tudi več opreme za taborjenje.

Zaključek

Ustaljeno delo kluba, ki ga na približno istem nivoju opravljamo že vrsto let, nam ohranja dokaj visok položaj med jamarskimi klubi v Sloveniji. V minulem letu smo tako delali v podobnem ritmu kot pretekla leta, poleg tega pa smo se še dodatno opremili.

Zdravko Bučar

POROČILO O DELU KATASTRA V LETU 1994

Kljub velikemu številu akcij in precejšnjemu številu zapisnikov, ki so v letu 1994 prispeli v klubski kataster, z doseženim ne moremo biti zadovoljni. Uspeli smo registrirati le štiri nove jame, kar je najmanj od leta 1989, ko smo registrirali dve. Nove jame so: Mihovska jama, Izvir pri Dobruški vasi, Jama pod mostom v Ločni in Jama ob cesti. Z A zapisniki smo dokumentirali tri že registrirane, a pomanjkljivo raziskane jame: Partizansko zavetišče v Kotih, Volčji kevder in Jama Hrušica 2.

V kataster je prispelo 9 zapisnikov terenskih ogledov - A, od tega je točkovanih 6, 37 dopolnilnih zapisnikov - B (35 točk), 13 načrtov - E (8 točk), 13 topografskih prilog - T (11 točk), 5 zapisnikov vizur - EE in 7 različnih prilog - D, od katerih ni bila nobena točkovana. Imamo torej 19 netočkovanih zapisnikov, katerih vsebina le dopolnjuje obstoječe podatke ali služi pri urejanju in izpopolnjevanju katastra. V nekaterih primerih je bilo vprašljivo avtorstvo podatkov v zapisnikih (npr. pri Mihovski jami). Tudi taki zapisniki niso bili točkovani. Zapisnikar vseh netočkovanih zapisnikov je bil vodja katastra.

Značilno je ponovno zmanjšanje števila zapisnikarjev. Le dva jamarja sta vestno poravnala obveznosti do katastra. Zapisnike so oddali naslednji jamarji:

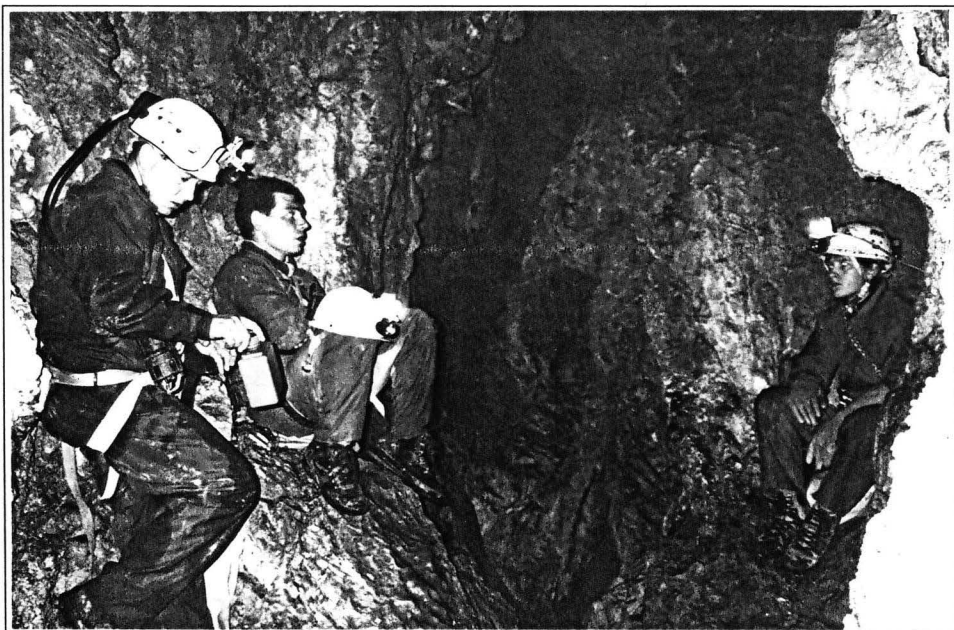
	A	B	E	EE	T	točke
Borivoj Ladišić	5	14	6	5	11	57
Andrej Hudoklin	1	19	1			24
Miha Rukše			1			
Andrej Ravnohrib		2				2
skupaj	6	35	8	5	11	85

tabela 1: Pregled jamarjev, ki so oddali zapisnike

Novo raziskani objekti

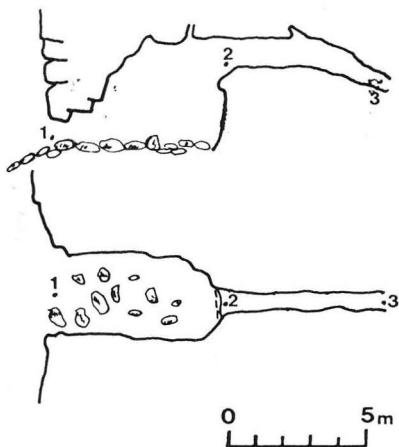
1. MIHOVSKA JAMA: Mihovec, Novo mesto
brezno z jamo, g: 54 m
raziskali: Miha Rukše in ostali
zapisnik: Andrej Hudoklin, Miha Rukše, Borivoj Ladišić
načrt: Miha Rukše
2. IZVIR PRI DOBRUŠKI VASI: Dobruška vas, Škocjan
izvirna jama, d: 12 m, g: 0 m
raziskala: Irena Podbevšek, Borivoj Ladišić
zapisnik in načrt: Borivoj Ladišić
3. JAMA POD MOSTOM V LOČNI: Novo mesto, Novo mesto
enostaven rov, d: 9,7 m, g: +0,5 m
raziskal, zapisnik in načrt: Borivoj Ladišić
4. JAMA OB CESTI: Smuka, Kočevje
enostaven rov, d: 9 m, g: +3 m
raziskal, zapisnik in načrt: Andrej Hudoklin

Borivoj Ladišić

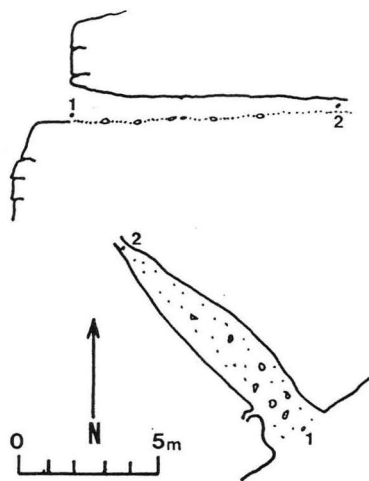

Habečkovno brezno: počitek na globini 300 m. Foto Miha Rukše

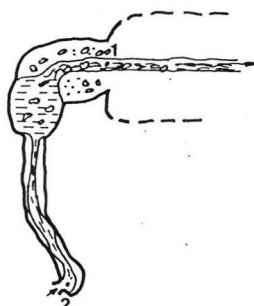
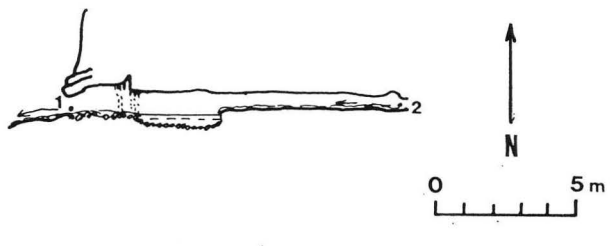
Jama ob cesti

Jama pod mostom v Ločni

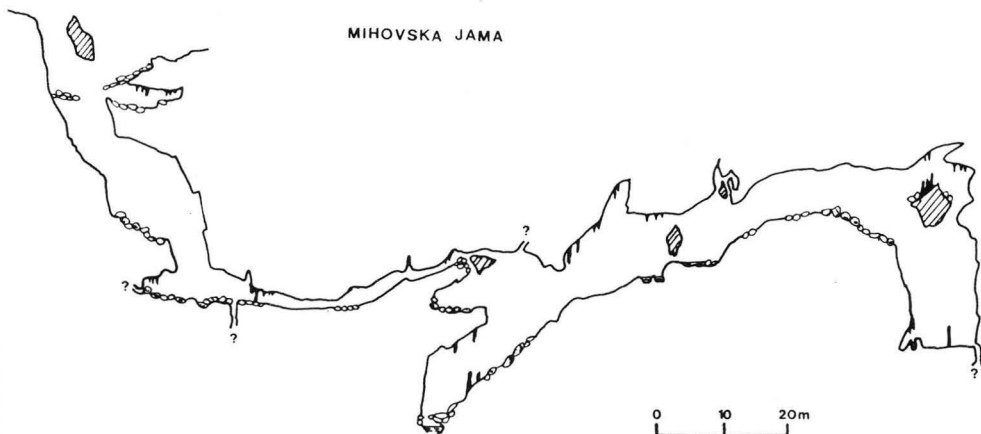

Izvir v Dobruški vasi

Borivoj Ladišić

MIHOVSKA JAMA

Borivoj Ladišić

JAMARSKE AKCIJE V LETU 1994

Akcije v letu 1994 sem ločil na jamarske ekskurzije, na katerih je zabeležen ogled ali raziskovanje jamskega objekta in na ostale jamarske akcije, na katerih obisk jame ni evidentiran. Taka razdelitev je smiselna zaradi določanja števila obiskanih jam na posamezni ekskurziji. Akcije in ostale podatke sem podrobneje razčlenil v naslednjih tabelah.

vrsta akcije	število akcij
ogledna	45
raziskovalno-merilne	11
raziskovalne	8
vaje reševanja in tehnike	8
odprave Kanin	5
terenska	1
Dolenjski jamarski tabor	1
skupaj	79

tabela 2: Pregled akcij

Ugotavljam, da je bilo vseh akcij 79. Dobrih 80 % le-teh je bilo izključno jamarskih, kamor štejemo vse ogledne, raziskovalno-merilne in raziskovalne akcije.

akcije	79
jamarske ekskurzije	64
kraški objekti	67
obiski kraških objektov	106
objektov/ekskurzijo	$106/64 = 1,65$
udeleženci	20
udeležbe na akcijah	228
udeležbe na jamarskih ekskurzijah	162
udleženci na ekskurzijo	$162/64 = 2,53$

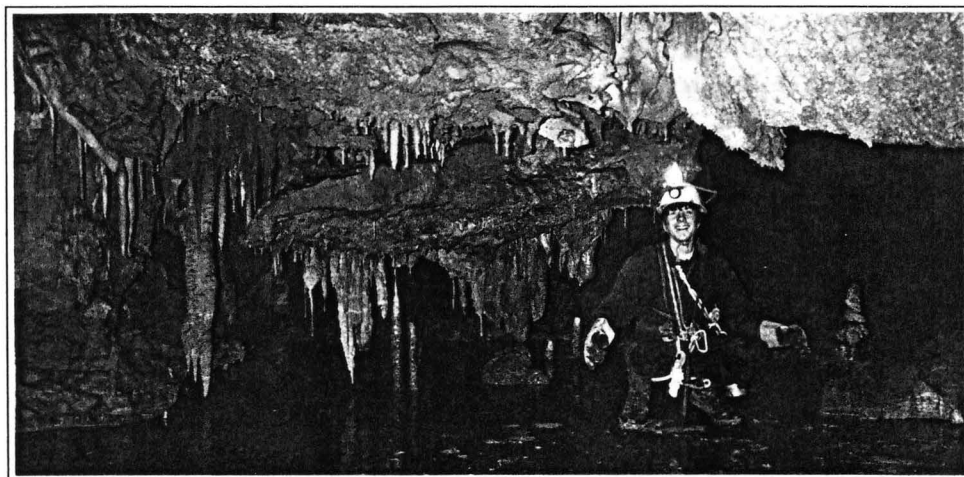
tabela 3: Statistika akcij

Za kataster je pomemben podatek, da bi bilo največje možno število napisanih zapisnikov 106, dejansko jih je do sedaj napisanih le 27. Upoštevati moramo, da je Andrej Hudoklin številne obiske v isto jamo pravilno združil v en zapisnik. Tako je 51 obiskov združil v 19 zapisnikov. Skupaj smo torej z zapisniki dokumentirali 59 obiskov, kar pomeni dobro polovico vseh obiskov kraških objektov v letu 1994.

ime in priimek	jamarske ekskurzije	ostale akcije	skupaj
Miha Rukše	23	14	37
Andrej Hudoklin	35	1	36
Tanja Luzar	21	14	35
Marko Pavlin	15	11	26
Silvo Kristan	13	8	21
Igor Nose	11	3	14
Rok Golob	8	3	11
Miha Drašler	6	3	9
Dejan Rajk	4	2	6
Borivoj Ladišič	6		6
Irena Podbevšek	5		5
Anton Tramte	3	2	5
Ajda Hudoklin	5		5
Marko Pršina	3		3
Matjaž Engelj		2	2
Zdravko Bučar		2	2
Tea Šmid	2		2
Ivan Lukšič	1		1
Iztok Vilič	1		1
Alojz Medle		1	1
skupaj	162	66	228

tabela 4: Udeleženci akcij

Borivoj Ladišič

Na dnu Kaščice (foto M. Rukše)

PRISPELI ZAPISNIKI V OBDOBJU 1978-1994

Delo jamarjev se ne konča z obiskom jame ali brezna. Če hočemo, da se naše raziskovalno delo trajno ohrani, moramo naše početje vestno zapisovati. Za to uporabljamo že tiskana formularja: zapisnik terenskih ogledov in dopolnilni zapisnik. Če obisk brezna ali jame ni zabeležen, nam ostanejo le naše osebno doživetja, ki z organiziranim jamarstvom nimajo nič skupnega. Tako lahko nezabeležen obisk še tako izurjenega in izobraženega jamarja enačimo z obiskom desetletnega vaškega fantiča v "čurko" za sosedovo domačijo.

Navodila za vodenje katastra jam, ki so nekoliko starejšega datuma zahtevajo, da moramo dokumentirati vsak obisk posebej. Navodila med drugim narekujejo: "Morda smo jamo obiskali samo mimogrede, da stari teti pokažemo kapnike. Tudi to bomo vpisali v zapisnik, saj je iz tega razvidno vsaj to, kako obiskana je jama". Praksa nam narekuje drugače. Več obiskov v isto jamo lahko združimo v en zapisnik, saj nepomembnih obiskov ne dokumentiramo, če nismo pripravljeni opisati vsaj dejanskega stanja v jami. Menim, da obiskov brez novih raziskav in ugotovitev novih dejstev ni potrebno dokumentirati.

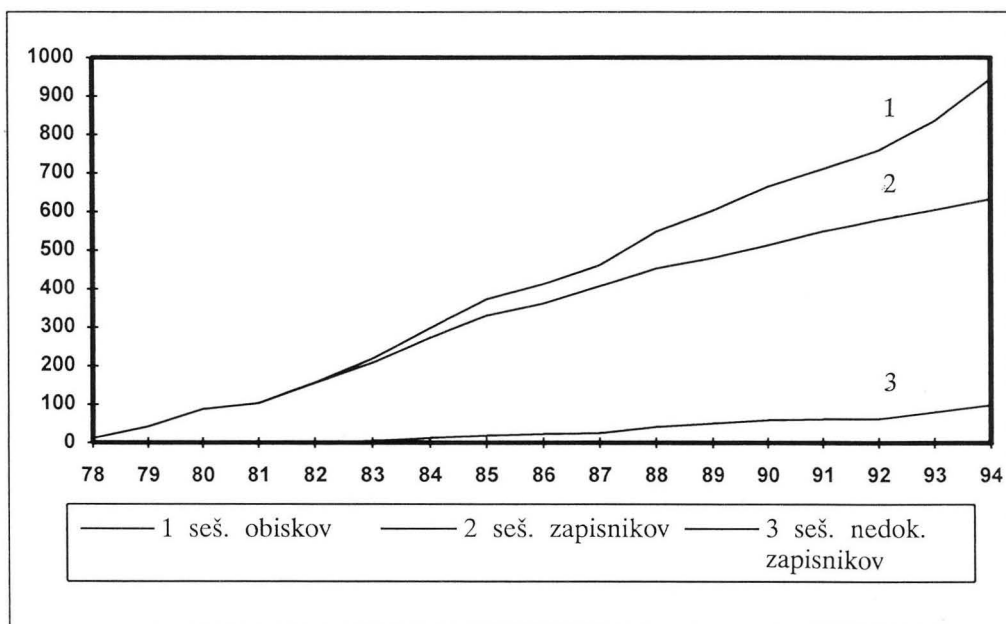
Kot primer lahko navedemo Lukenjsko jamo, ki smo jo največkrat obiskali. Iz dnevnika akcij izluščimo podatek, da smo jo v zadnjih 17 letih obiskali 35 krat. To bi bil že zajeten kup zapisnikov, iz katerega bi izvedeli le, da smo jamo obiskali, obiskali in še enkrat obiskali. Takšnih nesmislov se je treba torej izogibati. Drug primer: iz dnevnika akcij izvemo, da številne akcije niso bile dokumentirane. Pazljivo sem pregledal vse akcije od leta 1978 do konca leta 1994. Ugotovil sem, kateri obiski so dokumentirani in kateri niso. Nedokumentirane obiske sem ločil na tiste, za katere bi bil nadvse zaželen zapisnik, in na take, za katere zapisnika ni nujno potrebno napisati. V prvo skupino obiskov sem štel vse raziskave novih objektov ter obiske že raziskanih jam, če smo v njih razbijali ožine, raziskovali novo odkrite dele, se potapljali ali če je bila jama zajeta v kakšno raziskovalno nalogo in smo jo zato obiskali. V drugi skupini so obiski novih jam, preden smo jo do konca izmerili in raziskali. Z zapisnikom naj bi počakali torej do konca raziskav, predvsem iz razloga, ker se tako težko spravimo k pisanju zapisnika. Ostanejo še številni obiski jam, ki so že raziskane in izmerjene, saj je značilno, da se radi odpravimo prav v takšne jame. Poleg Lukenjske jame smo v istem obdobju raziskali in se znova in znova vračali v Jazbino (24 obiskov), Pihalnik in Gabrsko jamo (21), Cink križ (17), Mihovsko jamo (15), Ahnenloch (11), Veliko Vratnico in Veliko Knežjo jamo (10). V to skupino sodijo še vaje reševalne skupine in trening vrvne tehnike, ki smo jih izvajali v jamah.

Zaradi boljše preglednosti sem vse podatke vnesel v razpredelnico. V prvi koloni je število objektov, ki smo jih obiskali v posameznem letu, kar je obenem tudi maksimalno število zapisnikov, ki bi jih lahko napisali. V oklepaju so kumulativni seštevki (K). V drugi koloni je število zapisnikov, ki so bili oddani v kataster. Razlika med možnim in dejanskim številom napisanih zapisnikov so obiski, ki bi jih lahko še dokumentirali. To razliko sem razdelil na obiske, za katere ni potrebno napisati zapisnika in sem jih prikazal v koloni 3, ter na obiske, za katere naj bi bil obvezno priložen zapisnik. Ti podatki so v koloni 4. V koloni 3 so torej "nepomembni" obiski jam, ko smo se večkrat vračali v isto jamo, preden smo jo do konca raziskali, jo snemali, ogledali ali pa kar tako mimogrede obiskali. V koloni 4 so obiski, ko smo do konca raziskali novo jamo ali pa raziskovali nove dele že raziskanih jam. To so "pomembni" obiski in slednja kolona v razpredelnici kaže, koliko pomembnih obiskov je ostalo nedokumentiranih. Skupno število takih obiskov je bilo 99. Seveda gre za obiske v različne objekte. Pretežno so raziskave potekale v 86 novih jamah in le 15 raziskav je potekalo v že registriranih jamah. V 17 letnem obdobju smo registrirali 212 novih jam, lahko bi jih torej še 86.

leto	št. obiskov = max. št. zapisnikov	kumulat. seštevke	prispel zapisnik	kumulat seštevke	ni potrebno napisati	zaželeno v številkah
1978	13	-	13	-	0	0
1979	30	43	30	43	0	0
1980	45	88	45	88	0	0
1981	16	104	15	103	1	0
1982	53	157	52	155	1	0
1983	62	219	53	208	3	6
1984	79	298	65	273	6	14
1985	75	373	57	330	12	20
1986	40	413	32	362	4	24
1987	48	461	45	407	1	26
1988	87	548	46	453	25	42
1989	55	603	28	481	18	51
1990	62	665	32	513	21	60
1991	46	711	36	549	8	62
1992	48	759	30	579	17	63
1993	76	835	26	605	33	80
1994	110	945	28	633	63	99
skupaj	945		633		213	

tabela 5: Pregled akcij

Podatke iz tabele je smiselno predstaviti tudi grafično. Vrednosti za vsako leto iz posamezne kolone je treba prišteti k naslednjemu letu. Tako dobimo kumulativne vrednosti, ki jih lahko vnesemo v graf. Linija 1 predstavlja vrednosti iz tretje, linija 2 iz pete in linija 3 iz sedme kolone. Razlika med vrednostjo linij 1 in 2 je torej dolg do katastra in je ponazorjen z linijo 3. Opazimo, da linija 1 diagonalno narašča, kar je pogojeno z vsakoletnim naraščanjem skupnega števila obiskov v jame. Razumljivo je, da linija 2 zaostaja za prvo, ker vseh obiskov nismo dokumentirali. Bolj zaskrbljujoče je majhno, a vztrajno naraščanje linije 3, ki prikazuje število nenapisanih zapisnikov. Prvi dve liniji do leta 1982 sovpadata, tretja se pojavi v grafu šele leta 1983, kar pomeni, da so do tega obdobja vse akcije dokumentirane. Prvi nenapisani zapisniki so iz leta 1983, njihovo skupno število se z vsakim letom povečuje.

graf 1: Grafični prikaz dela tabele 5

Borivoj Ladišić

RAZISKOVANJE NA KANINU V LETU 1994

Najpomembnejša raziskovalna naloga, ki smo si jo zadali v letošnjem letu, je bila vsekakor *Akcija Kanin*. Ocenjujemo, da smo bili v veliki meri uspešni, saj smo Kaninske pode obiskali kar petkrat in pri tem dosegli dobre rezultate. Akcije so potekale v naslednjih mesecih:

5. in 6. februar

S prvo akcijo smo se hoteli prepričati, ali je vhod v brezno Podgurka odprt (dihalnik) ali je zasut s snegom. Zaradi megle in snežnih padavin nam to ni uspelo. Ostali smo na D postaji kaninske žičnice, kjer smo prespali. Naslednji dan smo se bili prisiljeni vrniti v dolino. Po slabem začetku smo upali, da bo konec obetavnejši.

Udeleženci: Tanja Luzar, Miha Rukše in Miha Drašler.

25. in 26. junij

Ker je Dom Petra Skalarja precej oddaljen od brezna, smo se odločili, da bomo tokrat uredili primeren bivak, ki bo blizu vhoda v brezno in ki bo primeren za nekaj dnevno bivanje. Seveda zato nismo šli prazni v hrib, saj smo s sabo nesli približno 200 m vrvi. Primeren bivak smo našli že prvo dopoldne, težave nam je povzročalo le pomanjkanje vode. K sreči smo v bližini našli jamo, v kateri se čez celo leto zadržuje sneg. Brezna Podgurka tokrat nismo obiskali. Zadovoljili smo se z ureditvijo bivaka in odkritjem nekaj novih vhodov v okolici.

Udeleženci: Tanja Luzar, Miha Rukše in Marko Pavlin.

23. in 24. julij

Zaradi transporta opreme smo povečali število udeležencev. V bivak smo znosili posodo, jeklenko, gorilec, hrano, jamarsko opremo in še in še. Brezno *Podgurka* smo opremili ter ga raziskali do globine 161 m. Globlje zaradi ožine tokrat nismo mogli. Miha je v bližini bivaka še našel zelo obetaven vhod v brezno, ki pa ga žal tokrat nismo uspeli raziskati.

Udeleženci: Tanja Luzar, Miha Rukše, Zdravko Bučar, Matjaž Engel, Marko Pavlin in Rok Golob.

5. do 7. avgust

Vso našo pozornost smo namenili breznu *Podgurka*. Temeljito smo raziskali stranska brezna in se prepričali, da je edino možno nadaljevanje na dnu, torej na globini 161 m, kjer se brezno zaključi v ozek meander. Modra bi bilo še kaj upanja na globini 60 m, kjer je ostal nepreplezan kamin.

Večji del meandra smo razširili, ostal je le del, za katerega bo potrebno več časa in moči. Čeprav je med akcijo zunaj deževalo, voda v jami ni bistveno narasla. Več vode smo imeli ponoči, ko nas je v bivaku približno 4 ure oblegalo močno grmenje z dežjem.

Udeleženci: Tanja Luzar, Miha Rukše, Igor Nose.

10. in 11. september

Cilj tokratne akcije je bil premagati meander. Brezno smo obiskali vsi, vendar sta v meander odšla le Miha in Igor, ki sta širila njegove najožje dele. Skozenj sicer še nista uspela priti, vendar sta se prepričala, da se na koncu meandra brezno nadaljuje. Zagotovila sta nam, da dogodivščinam v osrčju Kanina še ne bo konca. Tokrat je bilo v breznu več vode, kar pa nas ni presenetilo, saj je bilo v tem obdobju na Kaninu veliko padavin.

Poleg raziskovanja *Podgurke*, smo razširili še vhod v brezno nad bivakom. Njegove skrivnosti bomo odkrivali na naslednjih akcijah.

Udeleženci: Tanja Luzar, Miha Rukše, Igor Nose, Dejan Rajk.

Tanja Luzar

Na kaninskih podih (foto Miha Rukše)

POROČILO O BARVANJU TEMENICE

V sklopu naloge inventarizacija reke Temenice, ki jo vodi Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto, je bilo opravljeno podzemsko sledenje Temenice. Kljub temu, da je Temenica ena bolj znanih slovenskih ponornic, je bilo to šele prvo barvanje, ki je potrdilo pričakovane povezave.

9. avgusta 1994 smo obarvali Lukovski potok v neposrednem zaledju izvira Zijalo. 5 kg uranina smo izlili v potok pred ponorno Gabrovško jamo v vasi Jezero. Potok je bil tako močno zeleno obarvan. Da bi opazili ponoven pojav barve smo spremljali izvire v Zijalu (glavni izvir, Gradiški izvir, Mikličev izvir, Žagarski ter Jelševski izvir), izvir v Luknji in izvir Bršljinskega potoka. V opazovanih izvirih smo izmerili temperaturo, ocenili pretok in vzeli vzorce za orientacijske kemične analize vode.

Močno obarvana voda se je pojavila v izviru Zijalo šele peti dan, ko je po razmeroma sušnem vremenu dvodnevno deževje okrepilo podzemске pretoke. Obarvana voda se je pojavila tudi v obeh izvirih z leve pod jezo in v nižje ležečem Gradiškem izviru, ki ga verjetno napaja tudi voda izza jezu. Dan kasneje se je bila obarvana tudi voda Mikličevega izvira. Manjši del barve je nočna nevihta odplavila tudi proti izvirom Bršljinskega potoka, kar je gotovo presenetljiva ugotovitev.

Visoke vode Dobravskega potoka lahko odteka vzdolž slabo izražene suhe doline proti izvirom Bršljinskega potoka, prav tako pa najverjetneje tudi visoke vode Temenice, ki ponikujejo pri Nemški vasi.

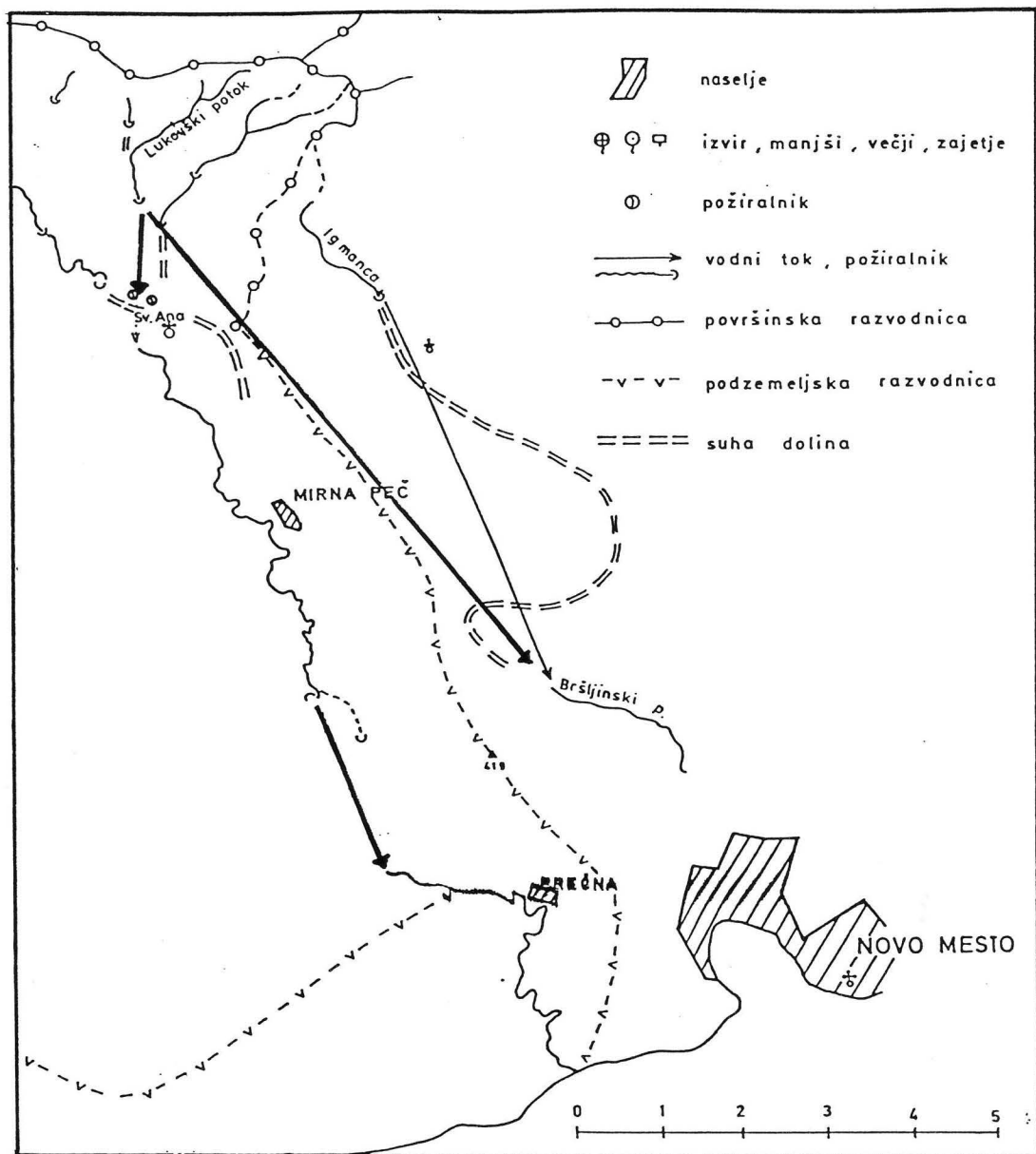
Val barve je potoval po Temenici. Izvir v Luknji je bil obarvan v ponedeljek. Rezultati barvanja so bili negativni v primeru Jelševskega studenca in izvira pred jamo Luknja, ki imata očitno drugo vodno zaledje. V tabeli so shematično prikazani rezultati sledenja podzemске vode: nadmorske višine, razdalje, čas potovanja barvila in izračunana hitrost pretoka v podzemlju na posameznih odsekih podzemskega toka.

	nad.. višina	izvir	nadm. višina	L/km	h ur	v m/s
Lukovski potok 9.8.1994	272	Zijalo	240	1,82	110	0,004
		Mikličev	236		144	0,003
		Gradiški	235	1,95	110	0,004
		Bršljinski			110	
Temenica Goriška vas	226	Prečna	171	2,3	20	0,031

tabela 6: rezultati sledenja podzemске vode

V naslednji fazi imamo v načrtu barvanje podzemskega toka v jami Mišnici pri Dobrniču, s čimer bi raziskali zaledja desnih pritokov reke Temenice. Barvanje je potekalo pod strokovnim vodstvom mag. Dušana Novaka.

Andrej Hudoklin

Dokazane podzemne povezave (iz poročila Dušana Novaka)

EVIDENTIRANJE PREZIMOVALIŠČ NETOPIRJEV V LETU 1994

V preteklem letu smo v opravili eno redkih biospeleoliških raziskav, to je evidentiranje prezimovališč netopirjev na Dolenjskem. Raziskovalno nalogo je finančno podprla občina Novo mesto. Vodil jo je Andrej Hudoklin, v sodelovanju z dr. Borisom Kryštufkom s Prirodoslovnega muzeja Slovenije.

Kako smo zastavili delo?

V slovenskem in evropskem prostoru so netopirji ena resneje ogroženih skupin sesalcev. Kraške jame so eno njihovih najpomembnejših letnih in zimskih zatočišč. Zaradi stopnjevitega onesnaževanja kraških jam v zadnjem desetletju in povečanega obiska, pogosto prihaja do ogrožanja njihovih počivališč in celo do fizičnih uničevanj kolonij v času prezimovanja.

Osnovni cilj raziskav je tako bil evidentiranje prezimovališč netopirjev na Dolenjskem, ocena njihove ogroženosti in izdelava predloga za njihovo aktivno varstvo.

Med številnimi kraškimi objekti smo se odločili za pregled vseh tistih, ki po naši oceni in poznavanju predstavljajo potencialna prezimovališča ali so ogroženi. Da bi dobili natančnejši vpogled v dinamiko stanja populacije tekom leta, smo štiri najpomembnejše objekte opazovali enkrat mesečno.

Kakšni so bili rezultati?

S pregledi jam ter opazovanji jamarjev je bila do sedaj potrjena prisotnost netopirjev v 34 jamah na Dolenjskem. Pomembnejši habitati so: Krška jama, Lukenjska jama, Jazbina, Kostanjeviška jama, Velika Prepadna, Jama pod Štalami, Metliška jama, Jama v Hrvaškem gaju, Mala prepadna, Mihovska jama in Kaščica.

Po velikosti izstopata koloniji velikih podkovnjakov v jami Jazbini in Lukenjski jami, ki sodita po doslej znanih podatkih med večje v Sloveniji, ter kolonija južnih podkovnjakov v Kostanjeviški jami, ki je edina znana pri nas.

V jamah je bilo evidentiranih 9 vrst netopirjev. Najpogostejši jamski vrsti sta bili mali podkovnjak *Rhinolophus hipposideros* in veliki podkovnjak *Rhinolophus ferrumequinum*, ki praktično naseljujeta vse jamske objekte, gladkonosi netopirji pa so bili prisotni le posamič.

Glede na rdeči seznam ogroženih sesalce Slovenije (Kryštufek, 1992) sta med evidentiranimi jamskimi vrstami na Dolenjskem južni podkovnjak in dolgokrili netopir obravnavani kot prizadeti vrst, vsi ostali pa so uvrščeni v kategorijo manj prizadetih vrst. S stališča razširjenosti posameznih vrst je bila presenetljiva najdba južnega podkovnjaka v Kostanjeviški jami (kolonija 250 osebkov), s čimer se doslej znani areal vrste iz primorja in obrobja Bele krajine razširja tudi na vzhodno obrobje doline Krke.

V jamah Jazbina, Lukenjska jama, Kostanjeviška jama in Krška jama je bila opazovana sezonska dinamika populacij. Opazovane jame so imele funkcijo aktivnih zatočišč v zimskem času in v začetku poletja, julija in avgusta so bile jame v večji meri prazne, v septembru pa so se netopirji ponovno začeli zbirati v jamah.

Sklep

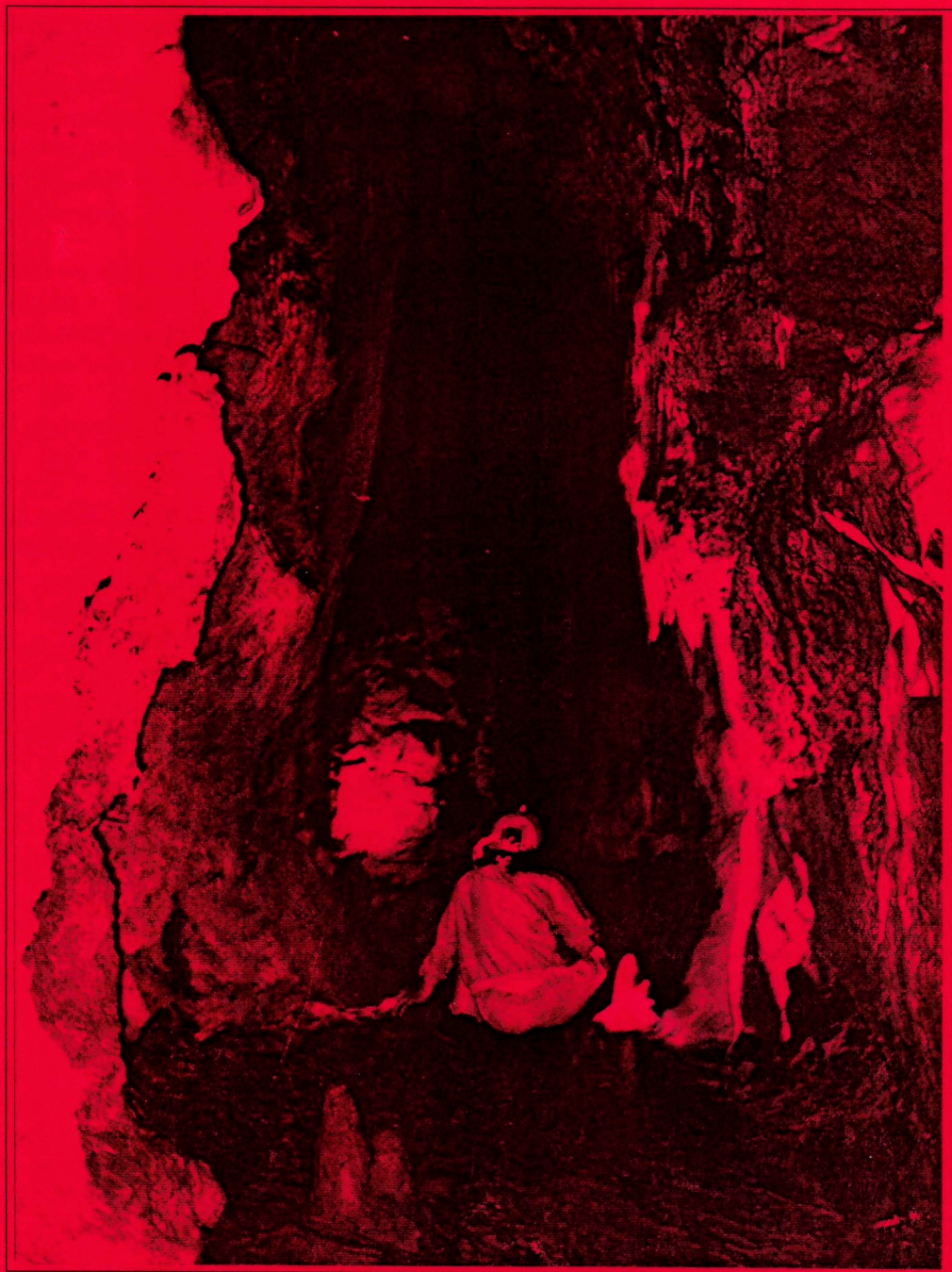
Sodimo da je potrebno aktivno varovati vsa prezimovališča. V primeru Jazbine, Krške jame in Luknje pa je zaradi biološkega pomena in ogroženosti priporočljivo zaprtje jam z rešetkami, ki ne bodo ovirale prehoda netopirjem.

Povzeto po raziskovalni nalogi: Evidentiranje ogroženih prezimovališč netopirjev na Dolenjskem.

Andrej Hudoklin

Južni podkovnjak (foto Andrej Hudoklin)

V Mihovski jami (foto Miha Rukše)